

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Artur Adamski
POWIAT PŁOŃSKI

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻÓWSKI

Mirosław Graczyk
POWIAT TORUŃSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Jan Kaluszkiewicz
POWIAT CIECHANOWSKI

Janusz Mielczarek
POWIAT ŁĘCZYCKI

Artur Pizoń
POWIAT JANOWSKI

Radosław Roszkowski
POWIAT PRUDNICKI

Piotr Rzeszotarski
POWIAT SIERPECKI

Marek Szczepański
POWIAT CHOJŃSKI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Artur Maruszczak
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

CZŁONKOWIE

Piotr Babicki
POWIAT STARACHOWICKI

Leszek Bajon
POWIAT ŚLUBICKI

Artur Bieliński
POWIAT ZGORZELECKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Sebastian Szaleniec
POWIAT BĘDZIŃSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/229/24

Warszawa, 18 października 2024 roku

Szanowny Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu RP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo Kancelarii Sejmu z dnia 15 października 2024 r. zawierającego prośbę o przedłożenie opinii w sprawie **poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz niektórych innych ustaw** (nr SH.020.230.2024; dalej także jako „Projekt”) Związek Powiatów Polskich negatywnie opiniuje przedłożony Projekt.

Przede wszystkim nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że jakiegokolwiek wpływy dla samorządów są „marginalne”. Każda złotówka, która trafia na konto gminy, powiatu lub województwa pozwala bowiem na realizację zadań publicznych na odpowiednim poziomie. Podobnie jest więc z wpływami „spadkowymi”, które stanowią źródło dochodów gmin. Likwidacja „podatku spadkowego” mogłaby więc nastąpić, jedynie wtedy gdyby w systemie finansów publicznych znalazłaby się gwarancja zastąpienia tego ubytku w inny sposób. Zwłaszcza, że – jak wskazują sami Projektodawcy – wpływy z tej formy opodatkowania systematycznie rosną.

Należy też mieć na uwadze, że w ostatnich latach finanse samorządów zostały mocno nadwyrężone przez zmiany w systemie podatkowym. Stąd wszelkie ograniczenie ich źródeł finansowania w tym momencie jest niewłaściwe i musi budzić opór organizacji samorządowych. Przed kolejnymi większymi zmianami należy przeanalizować funkcjonowanie wchodzącej niedługo w życie reformy dochodów jednostek samorządu terytorialnego (o czym też na końcu).

Można oczywiście w pewien sposób zrozumieć argumenty natury moralnej jakie przedstawiają Projektodawcy, niemniej jednak w dużej mierze jest ona nietrafiona. Konstrukcja podatku powoduje, że znakomita większość potencjalnie

objętych nim osób jednak tego podatku nie płaci albo płaci w niewielkiej wysokości. Sami Projektodawcy wskazują, że istnieje grupa „zero” podatników, która ostatecznie tego podatku nie uiszcza. Patrząc na konstrukcję obejmuje ona gros przypadków spadkobierców, łącznie z tymi, gdzie nie ma więzów krwi lub są one bardzo dalekie. Często spadek, związany z obowiązkiem zapłaty podatku otrzymują osoby, które za życia nie utrzymywały żadnych kontaktów ze spadkodawcą, a spadek stanowi dla nich realne przysporzenie majątkowe, niepowiązane z utratą bliskiej osoby.

Natomiast w odniesieniu do spadkobierców bliskich spadkodawcy, którzy mogą skorzystać ze zwolnienia podatkowego być może w przyszłości należałoby się zastanowić jedynie nad potrzebą zgłaszania faktu nabycia przez te osoby spadku do urzędu skarbowego. Jednak już teraz można w przejrzysty sposób dowiedzieć się, co należy zrobić, by podatku nie uiszczać (np. <https://www.podatki.gov.pl/pcc-sd/abc-sd/ulgi-i-zwolnienia-sd/zwolnienie-dla-najblizszej-rodziny-sd/>). Projektodawcy nie wskazali też źródeł (np. badań ankietowych), z których wynikałoby, że świadomość konieczności zapłaty takiego podatku istnieje w społeczeństwie na znikomym poziomie, zwłaszcza że w przypadku poświadczenia dziedziczenia notariusze informują o tym obowiązku spadkobierców.

Niewłaściwe jest zwolnienie od podatku osób i instytucji, które są zaliczane do III grupy podatkowej, gdyż obejmuje to przede wszystkim osoby – a także instytucje – pozarodzinne. W Polsce, jakkolwiek percepcja społeczna może być inna, ale wynika ona z naturalnego, emocjonalnego podejścia do kwestii podatków – opodatkowanie bezpośrednie nadal jest na niskim poziomie. Zgodnie z opracowaniem Polskiego Instytutu Ekonomicznego, dochody z podatków bezpośrednich (głównie PIT i CIT, ale do tego zalicza się również podatki od spadków i darowizn) stanowią łącznie 8 proc. PKB – to o prawie 4 pkt. proc. mniej niż średnia w państwach UE (raport: „Postawy Polaków wobec płacenia podatków i roli państwa w gospodarce”). Wydaje się, że proste podejście na zasadzie „brak podatków to bogacenie się społeczeństwa” jest już nieaktualne wobec skomplikowania relacji społeczno-gospodarczych, dominujących oczekiwań wobec roli Państwa i samorządów oraz kwestii nierówności ekonomiczno-społecznych.

Na koniec można dodać, że podatek od spadków i darowizn jest przewidziany jako źródło dochodów gmin także w nowej ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, którą niedawno uchwalił Sejm i poparł Senat (w tym momencie czeka na podpis Prezydenta RP). Uchwalenie proponowanych przepisów oznaczałoby konieczność natychmiastowej nowelizacji ustawy o dochodach JST, która stanowi kompleksową reformę systemu.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka